

MISSIO SAVO
25.6.2005
Leppävirta (Ikosilla)
Raamattutunti
Väinö Hotti

HUUTAVAN ÄÄNI ERÄMAASSA

Johannes Kastaja

Johannes = "Herra antaa armon". Johannes Kastaja oli varsinaisesti lain edustaja ja saarnaaja. Hän oli parannussaarnaaja, mutta hän samalla valmisti tietä Kristukselle, Armon Ruhtinaalle. Tänäinkin lain sanalla koleikot tulee tasoitetuiksi Kristuksen käydä ihmisydämiin.

Jumalan lähettämä

"Oli mies, Jumalan lähettämä; hänen nimensä oli Johannes" (Joh.1:6). Johanneksen kutsumus ei lähtenyt omasta itsestään eikä omista luuloistaan. Paavali kirjoittaa: "Sillä jos joku luulee jotakin olevansa, vaikka ei ole mitään, niin hän pettää itsensä" (Gal.6:3). Profeetta Jeremia taas kertoo, että on profeettoja, joita Jumala ei ole lähettänyt: "Minä en ole lähettänyt noita profeettoja, mutta silti he juoksevat. Minä en ole puhunut heille, mutta kuitenkin he ennustavat" (Jer.23:21).

Ainutlaatuinen persoona

Syntyminen ihme: *"Herodeksen, Juudean kuninkaan, aikana oli pappi, nimeltä Sakarias, Abian osasto. Ja hänen vaimonsa oli Aaronin tyttäriä, ja tämän nimi oli Elisabet. He olivat molemmat hurskaita Jumalan edessä, vaeltaen kaikissa Herran käskyissä ja säädöksissä nuhteettomina. Mutta heillä ei ollut lasta, sillä Elisabet oli hedelmätön; ja he olivat molemmat tulleet iällisiksi" (Luuk.1:5-7).*

Vanhan ja uuden liiton välimailla. Johannes Kastaja on "rajahenkilö". Hän seisoo Vanhan ja Uuden testamentin välissä kuulumatta kumpaankaan ja kuuluen kumpaankin.

Täytetty Pyhällä Hengellä äitinsä kohdusta saakka: *"hän on oleva täytetty Pyhällä Hengellä hamasta äitinsä kohdusta" (Luuk.1:15). Jesaja kertoo Herran palvelijan kutsumuksesta: "Kuulkaa minua, te merensaaret, ja tarkatkaa, kaukaiset kansat. Herra on minut kutsunut hamasta äidinkohdusta saakka, hamasta äitini helmasta minun nimeni maininnut" (Jes.49:1). Jeremialla oli samantapainen kutsumus: "Jo ennenkuin minä valmistin sinut äidin kohdussa, minä sinut tunsin, ja ennenkuin sinä äidistä synnyit, minä sinut pyhitin; minä asetin sinut kansojen profeetaksi" (Jer.1:5). Samoin Paavali oli valittu tehtävänsä jo ennen syntymäänsä: "Mutta kun hän, joka äitini kohdusta saakka on minut erottanut ja kutsunut armonsa kautta" (Gal.1:15).*

Normaalisti lapset eivät ole Pyhällä Hengellä täytettyjä "äitinsä kohdusta". Pyhän Hengen saaminen liittyy tavallisesti parannuksentekoon.

Johanneksen ainutlaatuisuus liittyy myös hänen Messias-suhteeseensa. Hän oli Jeesuksen "edelläkävijä": *"Ja hän käy hänen edellään Eliaan hengessä ja voimassa, kääntääksensä isien sydämet lasten puoleen ja tottelemattomat vanhurskasten mielenlaatuun, näin Herralle*

toimittaaksensa valmistetun kansan" (Luuk.1:17).

Johanneksen kaste oli aivan oma kasteensa; siitä ei ole kristillisen kasteen esikuvaksi. Se ei voinut korvata kristillistä kastetta: *"Ja hän sanoi: "Millä kasteella te sitten olette kastetut?" He vastasivat: "Johanneksen kasteella". Niin Paavali sanoi: "Johannes kastoi parannuksen kasteella, kehoittaen kansaa uskomaan häneen, joka oli tuleva hänen jälkeensä, se on, Jeesukseen". Sen kuultuaan he ottivat kasteen Herran Jeesuksen nimeen" (Apt.19:3-5).*

Johannes Kastaja oli maallikko

Johannes oli papin (Sakariaan) poika. Hänellä ei ollut mitään oppiarvoja. Niilo Tuomenoksa kirjoittaa: *"Usko ei tarvitse oppineisuutta voittaakseen."* Toisaalta emme myös saa ryhtyä tietoa halveksimaan.

Johanneksen suuruus

Jeesus sanoo Johannes Kastajasta: *"Totisesti minä sanon teille: ei ole vaimoista syntyneiden joukosta noussut suurempaa kuin Johannes Kastaja"* (Matt.11:11). Johannes oli suuri siksi, että hän oli Jeesuksen edelläkävijä. Hänen suuruutensa myös tulee esille sanoissa: *"Seuraavana päivänä hän näki Jeesuksen tulevan tykönsä ja sanoi: "Katso, Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!"* (Joh.1:29). Johannes Kastaja osoitti Kristusta.

Johanneksen koulu

Johannes Kastaja oli "erämaan profeetta": *"siihen aikaan kun Hannas oli ylimmäisenä pappina, ynnä myös Kaifas, tuli Jumalan sana Johannekselle, Sakariaan pojalle, erämaassa"* (Luuk.3:2). Mooses kävi samaista koulua: *"Tämän puheen tähden Mooses pakeni ja oli muukalaisena Midianin maassa, ja siellä hänelle syntyi kaksi poikaa. Ja kun neljäkymmentä vuotta oli kulunut, ilmestyi hänelle Siinain vuoren erämaassa enkeli palavan orjantappurapensaana liekissä"* (Apt.7:29-30). Myös Paavalilla oli erämaakoulu: *"enkä lähtenyt ylös Jerusalemiin niiden luo, jotka ennen minua olivat apostoleja, vaan menin pois Arabiaan ja palasin taas takaisin Damaskoon"* (Gal.1:17).

Tämänkin päivän kristitty tarvitsee "hiljaisuuden koulua" voidakseen kuulla Jumalan äänen. On sanottu, että "hiljaisuus on Jumalan odotushuone".

Johanneksen sanoma

Johanneksella oli selkeä sanoma. Se perustui siihen, että Jumala oli puhunut hänelle ja että Johannes oli ollut Jumalan neuvotteluissa: *"siihen aikaan kun Hannas oli ylimmäisenä pappina, ynnä myös Kaifas, tuli Jumalan sana Johannekselle, Sakariaan pojalle, erämaassa"* (Luuk.3:2). *"Jos he olisivat seisoneet minun neuvottelussani, niin he julistaisivat minun sanani kansalleni ja kääntäisivät heidät pois heidän pahalta tieltään ja pahoista teoistansa"* (Jer.23:22).

Johannes Kastajan sanoma oli: *"Niinä päivinä tuli Johannes Kastaja ja saarnasi Juudean erämaassa ja sanoi: "Tehkää parannus, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle"* (Matt.3:1-2).

Vastakohdat

Johannes Kastaja oli suuri Herran palvelija, jossa täyttyi VT:n ennustus. Toisaalta hänen elämänsä on murhenäytelmä: hän koki väkivaltaisen kuoleman. Tietysti hän Jeesukseen viittaajana voi myös

omalla marttyyriudellaan viitata Jeesuksen moniin todistajiin, joista myös tuli marttyyreja. Edelleen Johannes Kastajan traaginen kuolema kertoo siitä, että uskovan pois lähtö tästä ajasta voi olla hyvinkin outo. Uskova voi joutua vaikka liikenneonnettomuuteen. Toisaalta ihmisen elämän arvoa ei voida mitata sen pituudella. Johannes Kastajan toiminta-aika oli varsin lyhyt. Tehtävään valmistuminen oli pitkä ja perusteellinen, mutta työaika oli lyhyt. Samoin oli Jeesuksenkin kohdalla.

Herätystä

On oikeaa ja väärää parannusjulistusta. Väärä on moralisointia ja kovettaa ihmissydämet. Oikea taas ahdistaa Kristuksen tykö. Usein sanotaan, että lainsaarna karkottaa ihmiset. Johannes Kastajan saarnan vaikutus oli päinvastainen: *"Silloin vaelsi hänen tykönsä Jerusalem ja koko Juudea ja kaikki Jordanin ympäristö, ja hän kastoi heidät Jordanin virrassa, kun he tunnustivat syntinsä"* (Matt.3:5-6).

Isien perinnäissäännöt

Johanneksen tykö tuli ihmisiä myös väärällä mielellä luottaen hurskaksiin isiin. Johannes Kastaja riisti heiltä väärän toivon vaatimalla "hyviä hedelmiä": *"Mutta nähdessään paljon fariseuksia ja saddukeuksia tulevan kasteelle hän sanoi heille: "Te kyykäärmeitten sikiöt, kuka on neuvonut teitä pakenemaan tulevaista vihaa? Tehkää sentähden parannuksen soveliaita hedelmiä, älkääkään luulko saattavanne sanoa mielessänne: 'Onhan meillä isänä Abraham'; sillä minä sanon teille, että Jumala voi näistä kivistä herättää lapsia Abrahamille. Jo on kirves pantu puitten juurelle; jokainen puu, joka ei tee hyvää hedelmää, siis hakataan pois ja heitetään tuleen"* (Matt.3:7-10). Johannekselle ei kelvannut "näkömätön usko", vaan uskon piti kantaa hedelmää.

Kuka sinä olet?

Yleensä Jumalan lähettiläitä ei ole tunnettu eikä tunnistettu. *"Ja tämä on Johanneksen todistus, kun juutalaiset lähettivät hänen luoksensa Jerusalemissa pappeja ja leeviläisiä kysymään häneltä: "Kuka sinä olet?"* (Joh.1:19). Marttyyrien historiaa kertoo omaa karua kieltään siitä, ettei Jumalan lähettiläitä ole tunnettu. Jeesus kertoo Johannes Kastajasta: *"Mutta minä sanon teille, että Elias on jo tullut. Mutta he eivät tunteneet häntä, vaan tekivät hänelle, mitä tahtoivat"* (Matt.17:12).

Mooseksen kutsumusta ei haluttu tunnustaa: *"Tämän Mooseksen, jonka he kielsivät sanoen: 'Kuka sinut on asettanut päämieheksi ja tuomariksi?', hänet Jumala lähetti päämieheksi ja lunastajaksi sen enkelin kautta, joka hänelle orjantappurapensaassa oli ilmestynyt"* (Apt.7:35). Paavaliakaan eivät hänen maanmiehensä tunnustaneet ja hyväksyneet Jumalan lähettilääksi: *"Tähän sanaan asti he kuuntelivat häntä; mutta silloin he korottivat äänensä ja sanoivat: "Pois maan päältä tuommoinen! Sillä ei hän saa elää"* (Apt.22:22). Jeesus itse tuli torjutuksi oman kansansa puolelta: *"Hän tuli omiensa tykö, ja hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan"* (Joh.1:11).

Yleensä arvostetaan edesmenneitä profeettoja ja heille pystytetään muistomerkkejä. Samanaikaisesti kuitenkin oman ajan profeetat raahataan teloituspaikalle, Matt.23:29.

Niilo Tuomenoksa kirjoittaa: "Herra, herätä meille uusia paavoja, sillä entiset ovat kuolleet. Heidän hautojensa koristelijoiksi meistä on, ei juuri muuhun."

Johannes Virtanen kirjoittaa kirjassaan "Rampana taivaaseen": "Kirkkohistorian surullisimman lehden on kirkko itse kirjoittanut taistellessaan niitä ihmisiä vastaan, joille Herran sana tuli" (emt.s.19).

Totuudenpuhujan palkka

"Totuudenpuhujia ei saa yösiijaa." Juhannuksena 1917 Urho Muroma piti Iisalmen kirkossa saarnan. "Tekstinä oli Johannes Kastajan mestaus. Eräs kuulijoista tuli tervehtimään nuorta saarnamiestä sanoen: 'Jos te pappina Suomenkirkossa aiotte puhua tuolla tavalla, niin teidän osanne ei voi olla muu kuin Johannes Kastajan kohtalo'" (Tottelin taivaallista näkyä, s.18).

Johannes Kastaja maksoi korkeimman mahdollisen hinnan totuuden puhumisestaan. Hän ei ollut laskelmoija eikä kompromissien tekijä.

Valitun kansan ruoskija

On ymmärrettävää, jos suruttomia ja jumalattomia ruoskitaan lain sanalla. Mutta Johannes kävi valitun kansan ja vieläpä sen parhaimpien kimppuun parannussaarnallaan. Tänäinkin parannussaarnaa tarvitsevat kaikki - myös uskovat.

Huutavan ääni

Johannes Kastaja oli Jumalan äänitorvi. Hän keskittyi virkansa hoitamiseen. Hän ei hajottanut itseään monilla tehtävillä. Hän ei etsinyt ihmisten arvostusta; hänelle riitti Jumalan arvostus. Ääni ei ole itsessään mitään. Se on vain välikappale.

Jeesus sanoo: *"Kuinka te voisitte uskoa, te, jotka otatte vastaan kunniaa toinen toiseltanne, ettekä etsi sitä kunniaa, mikä tulee häneltä, joka yksin on Jumala?"* (Joh.5:44).

Kova ääni

Todennäköisesti Johannes Kastajalla oli kova ääni. Muutoin luonnon suuressa tempelissä ei ääni olisi riittävästi kuulunut. Siinäkin mielessä pasuna antoi selkeän äänen, 1 Kor.14:8. Meidänkin tulee pyrkiä selkeään esitykseen. Kuitenkaan kova ääni ei ratkaise kaikkea; tärkeintä on, että on kutsu Jumalalta. Tämä taas liittyy siihen, että ihmisellä on sanottavaa, sanoma Jumalalta. Mooses oli änkyttäjää, hän tarvitse avukseen Aaronin: *"Niin Mooses sanoi Herralle: "Oi Herra, minä en ole puhetaiteinen mies; en ole ollut ennen enkä senkään jälkeen, kuin sinä puhuit palvelijallesi; sillä minulla on hidas puhe ja kankea kieli". Ja Herra sanoi hänelle: "Kuka on antanut ihmiselle suun, tahi kuka tekee mykän tai kuuron, näkevän tai sokean? Enkö minä, Herra? Mene siis nyt, minä olen sinun suusi apuna ja opetan sinulle, mitä sinun on puhuttava." Mutta hän sanoi: "Oi Herra, lähetä kuka muu tahansa!" Niin Herra vihastui Moosekseen ja sanoi: "Eikö sinulla ole veljesi Aaron, leeviläinen? Minä tiedän, että hän osaa puhua. Ja katso, hän tuleeekin sinua vastaan; ja kun hän näkee sinut, iloitsee hän sydämestänsä. Ja puhu sinä hänelle ja pane sanat hänen suuhunsa. Ja minä olen sinun suusi apuna ja hänen suunsa apuna ja opetan teille, mitä teidän on tehtävä. Ja hän on puhuva sinun puolestasi kansalle; niin hän on oleva sinulla suuna, ja sinä olet oleva hänellä jumalana"* (2 Moos.4:10-16).

Niilo Tuomenoksa kirjoittaa: "Olen kuullut pyhitetyn sisun voimalla saarnattavan parannusta. Mahdotonta on ajatella, että saarnatuolissa olisi silloin ollut Kristuksen paimenmieli, palava ja hellä. Ihminen siellä on palanut, sisu liekeissä ollut, ja alhaalla kuulijakunnassa ovat sydänten ovat hiljaa painuneet kiinni...Pitäisi muistaa olla enemmän myönteinen kuin kielteinen saarnatuolissa. Tempelissä on paljon sairaita, eivätkä he vihaisella huutamisella parane."

Erämaassa

Paljon yksinäisyyttä sisältyi Johannes Kastajan elämään. Erämaassa ei ollut keskustelukumppaneita eikä naapureita. Mutta myös hengellisesti hän oli varmaan yksinäinen. Hän ei ollut mikään "team-uskova". Tämä on ollut kaikillekin Jumalan miehille yhteinen piirre. Muistelen vain Osmo Tiirilää, Urho Muromaa ja Uuras Saarnivaaraa.

Niilo Tuomenoksa kirjoittaa: "Jumalan ihmisellä on yksinäisyyttä, johon lohduttajien osoitteita ei anneta, ei ainoatakaan."

Epäilyksiä

Vaikka Johannes Kastaja oli suuri Herran profeetta, hänkin joutui painiskelemaan epäuskon kanssa. *"Mutta kun Johannes vankilassa ollessaan kuuli Kristuksen teot, lähetti hän opetuslapsiansa sanomaan hänelle: "Oletko sinä se tuleva, vai pitääkö meidän toista odottaman?"* (Matt.11:2-3). - Johannes Virtanen kertoo: "Julistajan omassakin sydämessä nousi koleikkotie, ja sen tasoittamisessa oli hänen raskain taistelunsa tapahtuva. Piti hänenkin, joka oli opettaja, lähettää ystävänsä viemään hänen sairasta ja ristiriitaista sydäntänsä Mestarin tykö. Hänenkin, joka oli saanut armon näyttää sormellaan Jumalan karitsaa ja todistaa hänestä muille, täytyi saada todistus, vapauttava todistus itse Herralta Kristukselta" (emt.s.13).

Pöytävieraat

"Mutta kun Herodeksen syntymäpäivä tuli, tanssi Herodiaan tytär heidän edessään, ja se miellytti Herodesta; sentähden hän valalla vannoen lupasi antaa hänelle, mitä ikinä hän anois. Niin hän äitinsä yllytyksestä sanoi: "Anna tuoda minulle tänne lautasella Johannes Kastajan pää". Silloin kuningas tuli murheelliseksi, mutta valansa ja pöytävierasten tähden hän käski antaa sen" (Matt.14:6-9). -Herodes tiesi omassatunnossaan, mikä oli oikein, mutta "pöytävieraat" muodostuivat hänen kohtalokseen.

Tapio Nousiainen kirjoittaa jossakin runossaan "niputetuista" ihmisistä. "Kristus, sinä näet, kuinka saatana on niputtanut, köyttänyt meidät ihmiset ihmissanomisen köysillä. Olemme kuin niputetut tillit tai persiljat toripöydällä, niin ettemme uskalla seurata sinua, Kristus" (Leipää ja suolaa, s.30).

Johannes Kastajan opetukset

"Tehkää parannus, sillä taivasten valtakunta on tullut lähelle" (Matt.3:2).

"Jo on kirves pantu puitten juurelle; jokainen puu, joka ei tee hyvää hedelmää, siis hakataan pois ja heitetään tuleen" (Matt.3:10).

"Minä kastan teidät vedellä parannukseen, mutta se, joka minun jäljessäni tulee, on minua väkevämpi, jonka kenkiäkään minä en ole kelvollinen kantamaan; hän kastaa teidät Pyhällä Hengellä ja tulella" (Matt.3:11).

"Seuraavana päivänä hän näki Jeesuksen tulevan tykönsä ja sanoi: "Katso, Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin!" (Joh.1:29).

"Johannes vastasi ja sanoi: "Ei ihminen voi ottaa mitään, ellei hänelle anneta taivaasta" (Joh.3:27).

"Hänen tulee kasvaa, mutta minun vähetä" (Joh.3:30).

Johannes Kastaja ja juhannus

Juhannus on keskikesän juhla - tavallisesti suruton juhla. Harvoin näissä juhlissa on hengellinen anti keskeisellä sijalla, vielä harvemmin parannussaarna. Ehkäpä tämän päin juhannusjuhlista on

usein löydettävissä Herodeksen syntymäpäivien tuntomerkit: tanssi, viini ja uskovien ja omantunnon vastainen elämä.